

Dohoda zelených miest

Čisté a zdravé mestá pre Európu

My, primátori a starostovia podpisujúci Dohodu zelených miest, zdieľame víziu miest budúcnosti, v ktorých budú naši občania do roku 2030 dýchať čistý vzduch, užívať si čistú vodu, budú mať prístup do parkov a zelených priestorov a zažívať menej environmentálneho hluku. V našej vízii tiež vidíme, že obehové hospodárstvo bude realitou, odpad sa bude premieňať na zdroj a recyklácia bude pravidlom.

Chceme, aby ľudia videli svoje mesto ako atraktívne miesto pre život, prácu a investovanie. Miesto, ktoré podporuje ich zdravie a pohodu. Na dosiahnutie tejto vízie využijeme všetky právomoci, ktoré máme k dispozícii, a podpisom tejto dohody sa zaviazeme riešiť najnaliehavejšie výzvy v oblasti životného prostredia, ktorým naše mestá čelia, a podporovať spravodlivú ekologickú transformáciu, vďaka ktorej budú naše mestá udržateľnejšie a odolnejšie. Naše mestá budú inšpiráciou pre ostatných na celom svete.

My, primátori a starostovia potvrdzujeme, že:

Naše mestá sú kľúčom k trvalo udržateľnému rozvoju. V súčasnosti žije v mestských oblastiach viac ako 70 percent obyvateľstva Európskej únie. Počas histórie boli mestá srdcom ľudského rozvoja a slúžili občanom, ktorí si zaslúžia prosperitu v čistom a zdravom prostredí.

Aj keď naše spoločné úsilie pomohlo zlepšiť životné prostredie a zvýšiť štandardy v celej Európskej únii, mnohé problémy pretrvávajú. Znečistenie ovzdušia je naďalej hlavnou environmentálnou príčinou predčasných úmrtí a chorôb. Nedosiahli sme dobrý stav vody a európske vodné telesá stále čelia výrazným tlakom. Biodiverzita a ekosystémy sa naďalej zhoršujú. Environmentálny hluk vzbudzuje čoraz väčšie obavy a neefektívne postupy v oblasti nakladania s odpadom znamenajú stratu značného množstva cenných zdrojov, čo bráni prechodu na lepšie obehové hospodárstvo.

Čisté a zdravé prostredie zlepšuje kvalitu života a hrá dôležitú úlohu pri zabezpečovaní fyzického a duševného zdravia. Pandémia COVID-19 ďalej zdôraznila dôležitosť ochrany životného prostredia pre zvýšenie našej odolnosti. Zatiaľ čo zlá kvalita ovzdušia ohrozuje naše zdravie a robí nás zraniteľnejšími voči zdravotným hrozbám, prístup do parkov, lesov a iných zelených priestorov prospieva nášmu celkovému blahu. Ochrana a obnova prírody sú mocnými nástrojmi v boji proti zmene podnebia.

Vďaka Európskej zelenej dohode prijatej v decembri 2019 sa EÚ blíži k väčšej udržateľnosti. Naše mestá budú hrať dôležitú úlohu pri realizácii dohody a premieňať v praxi jej ambície na realitu. Vďaka tomuto úsiliu tiež pokročíme v dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja (Sustainable Development Goals – SDG)¹.

---

¹ Najmä SDG 3: Zabezpečiť zdravý život a podporovať blahobyt pre všetkých a v každom veku; SDG 6: Zabezpečiť dostupnosť a trvalo udržateľný manažment vody a sanitárnych opatrení pre všetkých; SDG 11: Premeniť mestá a ľudské obydliá na inkluzívne, bezpečné, odolné a trvalo udržateľné; SDG 12: Zabezpečiť trvalo udržateľnú spotrebu a výrobné schémy; a SDG 15: Chrániť, obnovovať a podporovať trvalo udržateľné využívanie pozemných

My, primátori a starostovia, sa preto zaväzujeme k ochrane verejného zdravia a pohody prostredníctvom ambiciózných opatrení na miestnej úrovni, v úzkej spolupráci s občanmi, občianskou spoločnosťou, orgánmi samosprávy (vrátane iných miestnych samospráv), vnútroštátnymi orgánmi, inštitúciami EÚ, súkromným sektorom a akademickými inštitúciami, s cieľom dosiahnuť do roku 2030 tieto ciele:

Významné zlepšenie **kvality ovzdušia** v našich mestách, ktoré nás priblíži k rešpektovaniu usmernení Svetovej zdravotníckej organizácie ohľadom kvality vzduchu, s čo najskorším ukončením prekračovania noriem EÚ týkajúcich sa kvality vzduchu.

Dôležitý pokrok v zlepšovaní **kvality vodných telies a efektívnosti využívania vody**.

Značný pokrok pri ochrane a zlepšovaní mestskej **biodiverzity**, aj prostredníctvom zvyšovania rozsahu a kvality zelených plôch v mestách a zastavovania úbytku mestských ekosystémov a ich obnovovania.

Pokrok smerom k **obehovému hospodárstvu** zabezpečením významného zlepšenia v oblasti nakladania s komunálnym odpadom, významným znížením tvorby odpadu a skládkovania a značným zvýšením opätovného využívania, opravy a recyklácie.

Významné zníženie znečistenia **hlukom**, čo nás priblíži k úrovniam, ktoré odporúča Svetová zdravotnícka organizácia.

Budeme sa venovať všetkým piatim oblastiam, pričom budeme uprednostňovať oblasti, ktoré pre naše mesto predstavujú najdôležitejšie výzvy.

V každej z týchto piatich oblastí sa my, primátori a starostovia, zaväzujeme:

- Do dvoch rokov nastoliť základné úrovne a stanoviť ambiciózne ciele, nad rámec minimálnych požiadaviek stanovených v právnych predpisoch EÚ²
- Realizovať politiky a programy integrovaným spôsobom, aby sme dosiahli stanovené ciele do roku 2030
- Pravidelne podávať správy o realizácii a dosiahnutom pokroku.

Aby sme to dosiahli, sme pripravení uplatňovať silné politické vedenie s cieľom mobilizovať príslušné mestské oddelenia, zapojiť občanov a miestne zainteresované strany, vybudovať potrebné kapacity a zručnosti, uprednostniť vlastné zdroje, propagovať trvalo udržateľné výrobky a služby prostredníctvom našich postupov verejného obstarávania a vymáhať dodržovanie potrebných nariadení.

---

ekosystémov, trvalo udržateľne manažovať lesné hospodárstvo, bojovať proti premene krajiny na púšť a zastaviť a zvrátiť degradáciu krajiny a stratu biodiverzity.

² Stanovenie cieľov, ktoré idú nad rámec minimálnych požiadaviek definovaných v právnych predpisoch EÚ, sa vzťahuje na všetky oblasti okrem kvality vody, kde naším cieľom bude splnenie požiadaviek stanovených v právnych predpisoch EÚ o vode, vrátane Rámcovej smernice o vode, Smernice o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, Smernice o riadení kvality vody určenej na kúpanie a Smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

Aby sme podporili náš záväzok, my, primátori a starostovia vyzývame naše samosprávy a národné vlády a inštitúcie EÚ, aby:

- Podnikli kroky ohľadom zdrojov znečistenia a iných príčin zhoršovania životného prostredia, ktoré sú mimo našich hraníc alebo mimo našej kontroly
- Mobilizovali a prideliť primerané technické a finančné zdroje a nastavili príslušné politické rámce na podporu realizácie nášho záväzku
- Spolupracovali s mestami na integrácii výziev mestského životného prostredia do prípravy príslušných politík na všetkých úrovniach
- Podporovali miestne inovácie s cieľom urýchliť vývoj a nasadenie technológií a riešení, ktoré pomôžu našim mestám stať sa ekologickejšími a zdravšími.

Náš záväzok v každej z piatich oblastí je načrtnutý v samostatných častiach, ktoré tvoria súčasť tohto dokumentu.

Meno primátora/starostu alebo ekvivalentného zástupcu:

.....

Pozícia: .....

Dátum: .....

Podpis: .....

Z poverenia (názov mestského alebo obecného zastupiteľstva alebo ekvivalentného rozhodovacieho orgánu):

..... dňa: .....

Iniciatíva
Európskej komisie

Náš záväzok dosiahnuť čistý vzduch

Znečistenie ovzdušia je hlavným environmentálnym zdravotným rizikom v Európe, s najčastejším výskytom v mestách.

Zatiaľ čo sa kvalita ovzdušia v posledných desaťročiach zlepšila vďaka priamym dôsledkom dôslednejších politík v oblasti kvality ovzdušia na rôznych úrovniach riadenia, koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší v mnohých mestách a regiónoch stále prekračujú normy EÚ a úrovne odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou. Vystavenie vysokým úrovniam znečistenia ovzdušia, najmä jemným časticiam (PM_{2,5}), oxidu dusičitému (NO₂) a ozónu (O₃), má v EÚ za následok približne 400 000 predčasných úmrtí ročne. Znečistenie ovzdušia tiež spôsobuje okyslenie a eutrofizáciu, čo má negatívny vplyv na európsku prírodu a biodiverzitu.

Európska únia vypracovala politiky a právne predpisy na zlepšenie kvality ovzdušia. Napríklad smernice o kvalite okolitého ovzdušia stanovujú v celej EÚ normy kvality ovzdušia a požiadavky na monitorovanie.

Zlepšenie kvality ovzdušia závisí od účinných opatrení na obmedzenie hlavných zdrojov znečisťovania ovzdušia – doprava, energetika (vrátane vykurovania domácností), ako aj poľnohospodárske a priemyselné odvetvia. Synergia s politikami v oblasti klímy, energetiky a dopravy si tiež vyžaduje systematické opatrenia na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Mestá zohrávajú dôležitú úlohu pri zlepšovaní kvality ovzdušia, ak sa zameriavajú na zdroje, ktoré sú v mestskom prostredí najrozšírenejšie. Zintenzívnením úrovne svojho záväzku a prijatím ďalších opatrení môžu mestá významne prispieť k dosiahnutiu širšej ambície EÚ v oblasti nulového znečistenia ovzdušia, dosiahnuť výrazné zlepšenie kvality mestského ovzdušia v celej EÚ do roku 2030 a čo najskôr splniť normy kvality ovzdušia EÚ.

Zaviazali sme sa k budúcnosti, v ktorej naši občania budú môcť dýchať čistý vzduch, a týmto stanovujeme náš záväzok.

Podpísaním Dohody zelených miest sa zaväzujeme dosiahnuť výrazné zlepšenie kvality ovzdušia v našich mestách, čo nás posunie bližšie k rešpektovaniu usmernení Svetovej zdravotníckej organizácie ohľadom kvality ovzdušia do roku 2030 a zároveň k čo najskoršiemu ukončeniu prekračovania noriem EÚ týkajúcich sa kvality ovzdušia.

Budeme:

- Podnikať kroky, implementovať politiky a vymáhať dodržiavanie nariadení, aby sme dosiahli ambiciózne zníženie znečisťujúcich látok v ovzduší zo zdrojov, ktoré máme pod kontrolou
- Začleníme vplyvy a spoločné prínosy pre kvalitu ovzdušia do vývoja ďalších príslušných politík a plánov, najmä akčných plánov energetického a klimatického rozvoja (SECAP) v rámci Dohovoru primátorov a starostov pre klímu a energetiku – najmä v oblasti dopravy alebo zmierňujúcich opatrení súvisiacich s energiou, plánov udržateľnej mestskej mobility (SUMP), zavádzania obnoviteľných energií a procesov územného plánovania.

Zvážime nasledujúce kroky a opatrenia:

- Vytváranie zón s nízkymi alebo nulovými emisiami, implementácia obmedzení používania vozidiel alebo zavádzanie finančných stimulov (napríklad spoplatnenie ciest alebo parkovacích miest) a podpora cyklistiky a používania elektrických vozidiel
- Zvyšovanie atraktívnosti, dostupnosti a čistoty verejnej dopravy
- Riešenie znečistenia ovzdušia spôsobeného spotrebou energie, podporou energeticky efektívnych budov s čistými systémami vykurovania a chladenia a zariadeniami na výrobu obnoviteľnej energie
- Pravidelné monitorovanie kvality ovzdušia v celom meste a sprístupňovanie údajov verejnosti včasným a dostupným spôsobom
- Spolupráca s príslušnými inštitúciami na zaistení vysokokvalitných inventárov, modelov a analýz emisií
- Spolupráca s príslušnými inštitúciami na ďalšom výskume vplyvov miestneho znečistenia ovzdušia na zdravie, miestnych výhod zlepšenia kvality ovzdušia a miestnych ekonomických dôsledkov
- Zvyšovanie povedomia o znečistení ovzdušia s cieľom pomôcť občanom znížiť vystavovanie sa jeho vplyvom.

Náš záväzok zlepšovať kvalitu vody a efektívnosť používania vody

Rieky, jazerá a pobrežné vody v celej EÚ sú pod značným nepretržitým tlakom, väčšina vodných telies stále nedosiahla dobrý ekologický a chemický stav. Zachovať kvalitu a dostupnosť podzemných vôd, ktoré tvoria asi 50 % našej pitnej vody, bude veľmi dôležité. Prístup k čistej a cenovo dostupnej vode na pitné a sanitárne účely je predpokladom zdravia a pohody ľudí.

EÚ má komplexný súbor právnych predpisov o vodách³ na kontrolu hlavných zdrojov znečistenia a na zabezpečovanie integrovaného vodného hospodárstva, je však potrebné posilniť ich realizáciu a presadzovanie. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na zlepšenie implementácie a na ochranu a zlepšenie kvality európskych vodných zdrojov.

Zabezpečenie čistej a bezpečnej vody pre rastúce množstvo mestského obyvateľstva zostáva stálou výzvou. Aj keď v oblasti zberu a čistenia mestských odpadových vôd došlo k významnému pokroku, nové tlaky, ako sú zmena podnebia, nedostatok vody a modernizácia zariadení na riešenie ďalších znečisťujúcich látok, si vyžadujú trvalé a udržateľné riešenia.

Ambícia „Európskej zelenej dohody“ s názvom „nulové znečistenie“ uznáva potrebu ďalších opatrení na zabránenie znečisťovaniu vôd v mestách (vrátane mestských odtokových vôd) a zdôrazňuje význam obmedzenia škodlivých znečisťujúcich látok ako sú mikroplasty a chemikálie, vrátane farmaceutických výrobkov. Opätovné využívanie vyčistenej odpadovej vody bolo zdôraznené v politike EÚ v oblasti efektívneho využívania zdrojov a v poslednej dobe v kontexte práce na dosiahnutí obehového hospodárstva. Mestské oblasti môžu významne prispieť k dosiahnutiu ambície EÚ v oblasti nulového znečistenia, ako aj k uľahčeniu opätovného využívania vody a efektívnosti.

Zaviazali sme sa k budúcnosti, v ktorej si naši občania budú môcť vychutnať čistú vodu, a týmto stanovujeme náš záväzok.

Podpisom Dohody zelených miest sa zaväzujeme zlepšiť ekologický a chemický stav našich miestnych vodných telies, prispieť k ochrane vodných zdrojov, ktoré nás zásobujú pitnou vodou, a zvýšiť efektívnosť využívania vody v našich mestách do roku 2030.

Budeme:

- Prijímať opatrenia, implementovať politiky a vymáhať dodržiavanie predpisov na zlepšenie kvality vody a efektívnosti využívania vody v našich mestách
- Začleňovať opatrenia týkajúce sa vody do ďalších príslušných politik a plánov.

---

³ Rámcová smernica o vode (2000/60/ES), Smernica o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (98/83/ES), Smernica o riadení kvality vody určenej na kúpanie (2006/7/ES), Smernica o čistení komunálnych odpadových vôd (91/271/EHS), Smernica o hodnotení a manažmente povodňových rizík (2007/60/ES), medzi inými.

Zvážime nasledujúce kroky a opatrenia:

- Identifikácia vody ako kritického determinantu udržateľného environmentálneho územného plánovania, napr. budovaním zelenej infraštruktúry na sprostredkovanie odtoku vody z miest
- Zadržiavanie dažďovej vody a riadenie a kontrola rozvodnenia dažďovej vody, vrátane využívania prirodzených retenčných opatrení
- Riešenie nových obávaných znečisťujúcich látok (znečisťujúcich mikrolátok, farmaceutík a mikroplastov) využívaním cielených opatrení a inovatívnych prístupov, vrátane moderných technológií čistenia a riešení založených na prírode všade tam, kde je to možné
- Podpora obehového hospodárstva znižovaním znečistenia pri zdroji prostredníctvom technickej demonštrácie energeticky neutrálnych sietí a čistiarní odpadových vôd, znižovaním únikov pozdĺž sietí a opätovným využívaním vyčistených odpadových vôd
- Obnova fungovania vodných ekosystémov s cieľom dosiahnuť dobrý ekologický stav vodných telies
- Zlepšenie monitorovania s cieľom vytvárať lepšie väzby medzi kvalitou vodných telies a procesom čistenia
- Prispievanie k efektívnej koordinácii vodohospodárskej politiky v celej oblasti, ktorá je dôležitá pre zásobovanie mesta vodou, ako aj znižovanie tlakov na vodu
- Budovanie povedomia a využívanie občianskej vedy na zabezpečenie toho, aby občania pochopili význam vody pre zdravie a pohodu ľudí a jej úlohu v obehovom hospodárstve a aby si boli vedomí nákladov a úsilia potrebných na zaistenie jej bezpečnosti.

Náš záväzok chrániť a zvyšovať mestskú biodiverzitu

Napriek pokroku dosiahnutému v posledných desaťročiach bola ochrana biotopov a druhov neprimeraná, obnova sa dosiahla v malom rozsahu, a implementácia právnych predpisov bola nedostatočná. V dôsledku toho sa európska biodiverzita a ekosystémy naďalej zhoršujú. Invázne cudzie druhy sú čoraz väčšou hrozbou pre pôvodnú biodiverzitu. Okrem toho sa v EÚ rozširujú mestá o predmestia, čo ovplyvňuje základné funkcie životného prostredia, ktoré vykonáva pôda a krajina, a znižuje dostupnosť zelených plôch.

S pribúdajúcim mestským obyvateľstvom je obnova, ochrana a zvyšovanie biodiverzity čoraz dôležitejšia pre naše zdravie a pohodu. Príroda v mestách poskytuje možnosti udržateľného mestského poľnohospodárstva, rekreácie, fyzických cvičení a sociálnej interakcie. Riešenia založené na prírode sú účinným prostriedkom na riešenie mestských výziev, od znižovania hluku a znečisťovania ovzdušia po čistenie vody, ochranu a chladenie budov, absorpciu uhlíka a zmierňovanie povodňových rizík. Potenciál mestských a prímestských priestorov prispievať k zmierňovaniu zmeny podnebia, okrem iného prostredníctvom výsadby stromov a obnovy ekosystémov si zaslúži širšie uznanie.

EÚ už má zavedenú komplexnú škálu politík v oblasti prírody. Smernice o vtákoch a biotopoch sú hlavnými legislatívnymi nástrojmi EÚ, ktoré upravujú ochranu biodiverzity a prírody, a sú základom sústavy Natura 2000 – najväčšej sústavy chránených území na svete. V máji 2020 boli podniknuté ďalšie kroky prijatím novej Stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030. Táto stratégia navrhuje ambiciózne opatrenia, aby sa biodiverzita dostala na cestu obnovy a vyzýva mestá EÚ s počtom obyvateľov nad 20 000, aby vypracovali plány mestskej ekologizácie, ktoré vytvoria rozmanité a prístupné mestské zelené plochy a obmedzia škodlivé postupy.

Zaviazali sme sa k budúcnosti, v ktorej si naši občania budú užívať mestské zelené priestranstvá, a týmto stanovujeme náš záväzok.

Podpisom Dohody zelených miest sa zaväzujeme dosiahnuť značný pokrok v ochrane a zvyšovaní mestskej biodiverzity, okrem iného prostredníctvom zvyšovania veľkosti a kvality zelených plôch v mestách a zastavením úbytku mestských ekosystémov a ich obnovou do roku 2030.

Budeme:

- Podnikať kroky, implementovať politiky a vymáhať dodržiavanie nariadení na ochranu, obnovu a zveľádovanie prírody v našich mestách
- Spolupracovať s príslušnými zainteresovanými stranami na presadzovaní biodiverzity a riešení založených na prírode v iných odvetviach.

Zvážime nasledujúce kroky a opatrenia:

- Zvyšovanie rozsahu, resp. kvality zelenej infraštruktúry v našich mestách s cieľom priniesť rad výhod pre občanov a biodiverzitu a znovu prepojiť mestské a prímestské zelené plochy
- Rozširovanie využívania prírodných riešení na zvýšenie odolnosti voči zmene klímy a na riešenie problémov miest, ako sú vlny horúčav, záplavy, znečistenie ovzdušia a vody a hluk
- Zabezpečenie toho, aby nové projekty mestskej infraštruktúry mali pozitívny prínos pre biodiverzitu
- Predchádzanie ďalšej zástavby pôdy všade, kde je to možné, a stanovenie prísnych pravidiel na kompenzáciu negatívnych vplyvov na životné prostredie v prípadoch, keď je zástavba pôdy nevyhnutná
- Identifikácia a ozdravenie kontaminovaných pôdných lokalít
- Eliminácia používania pesticídov a obmedzenie postupov riadenia škodlivých pre biodiverzitu v mestských zelených oblastiach
- Predchádzanie zavlečeniu a rozširovaniu invazívnych nepôvodných druhov v mestských oblastiach
- Podpora druhovo bohatých spoločenstiev voľne žijúcich opel'ovačov v mestských oblastiach
- Zvyšovanie povedomia o výhodách prírody a povzbudzovanie občanov, aby konali
- Identifikácia oblastí v našich mestách a okolo nich s potenciálom obnovy ekosystému, resp. výsadby stromov s cieľom prispieť k celoeurópskym cieľom v oblasti zmierňovania zmeny klímy a obnovy biodiverzity
- Prispievanie k efektívnej ochrane a správe mestských lokalít sústavy Natura 2000 a iných chránených oblastí v prospech prírody a našich občanov.

Náš záväzok napredovať v obehovej ekonomike, znižovať množstvo odpadu a zvyšovať recykláciu

Nakladanie s odpadom naďalej predstavuje významnú výzvu v celej EÚ. Rozširovanie miest malo za následok rastúce vzorce výroby a spotreby a zvýšenie produkcie tuhého komunálneho odpadu. V roku 2018 bolo z 251 miliónov ton vyprodukovaného komunálneho odpadu recyklovaných alebo kompostovaných iba 47 %⁴. Značné množstvo komunálneho odpadu sa naďalej posielalo na skládky alebo do spaľovní. Neschopnosť opätovného využívania výrobkov a recyklácie materiálov vedie k zvýšenej ťažbe a spracovávaniu zdrojov.

EÚ zaviedla legislatívny rámec (a financovanie) na podporu snáh členských štátov a samospráv zlepšiť odpadové hospodárstvo. V ďalšom kroku na posilnenie odpadového hospodárstva boli v roku 2018 revidované právne predpisy EÚ s cieľom zvýšiť úroveň ich ambícií, najmä v oblasti predchádzania vzniku odpadu a v oblasti recyklácie. Súčasne bola prijatá komplexná vízia pre obehové hospodárstvo – nový akčný plán pre obehové hospodárstvo – s cieľom znížiť stopu spotreby v EÚ a zdvojnásobiť mieru opakovaného využívania materiálov v EÚ v nadchádzajúcom desaťročí pri súčasnej podpore hospodárskeho rastu a vytváraní nových pracovných príležitostí. Okrem toho obsahuje kľúčový cieľ, ktorým je zníženie množstva zvyškového (nerecyklovaného) komunálneho odpadu do roku 2030 na polovicu realizovaním iniciatív počas celého životného cyklu výrobkov, od návrhu a výroby až po spotrebu, opravu, opätovné použitie, recykláciu a vrátenie zdrojov späť do hospodárstva.

Mestá a obce sú dôležitými hráčmi pri implementácii právnych predpisov o odpadoch a pri zavádzaní a podpore inovatívnych riešení, ktoré premieňajú obehové hospodárstvo na realitu. Miestne opatrenia tiež významne prispievajú k implementácii Iniciatívy pre obehové mestá a regióny (Circular Cities and Regions Initiative - CCRI), ktorá podporuje obehové riešenia na miestnej a regionálnej úrovni.

Zaviazali sme sa k takej budúcnosti, v ktorej sa bude odpad znižovať alebo sa z neho stane nový zdroj, a týmto stanovujeme náš záväzok.

Podpisom Dohody zelených miest sme sa zaviazali napredovať smerom k obehovému hospodárstvu zabezpečením významného zlepšenia v oblasti nakladania s domovým komunálnym odpadom, značným znížením tvorby odpadu a skládkovania a významným zvýšením opätovného využívania, opravy a recyklácie do roku 2030.

Budeme:

- Realizovať politiky a akcie v rámci celého životného cyklu výrobkov, aby naše mestá boli viac obehové, presadzovať potrebné právne predpisy týkajúce sa odpadu, znižovať tvorbu odpadu a podporovať udržateľnú spotrebu.

---

⁴ EUROSTAT (2020). [Štatistika o komunálnom odpade](#).

Zvážime nasledujúce kroky a opatrenia:

- Zlepšovanie a rozširovanie systémov separovaného zberu, najmä papiera a lepenky, skla, kovov, plastov, biologického odpadu, nebezpečného domového odpadu a textilu
- Používanie ekonomických nástrojov pri uplatňovaní zásady „znečisťovateľ platí“, najmä schémy „platíš podľa toho, koľko vyhodíš“
- Znižovanie podielu spaľovaného odpadu
- Zavedenie účinných opatrení na zníženie spotreby plastov na jedno použitie a na odstránenie znečistenia plastovým odpadom
- Podporovanie opätovného používania, napr. prostredníctvom opravárenských činností, najmä nábytku, odevov a elektrických a elektronických zariadení alebo organizovania verejných podujatí bez tvorby odpadu
- Zvyšovanie využívania zeleného verejného obstarávania a registrácií EMAS
- Zvyšovanie povedomia verejnosti/podpora udržateľnejších vzorcov spotreby a prijímanie značiek, vrátane environmentálnej značky EÚ
- Pilotné projekty a demonštrácie inovatívnych riešení obehového hospodárstva na miestnej úrovni
- Podporovanie implementácie obehových riešení počas celého životného cyklu výrobkov v odvetviach ako sú biologické hodnotové reťazce, potraviny, energetika, budovy a územné plánovanie
- Znižovanie potravinového odpadu, vrátane stanovovania cieľov kvantitatívneho znižovania
- Propagovanie a podpora iniciatív a partnerstiev viacerých zainteresovaných strán.

Náš záväzok k znižovaniu znečisťovania hlukom

Znečisťovanie hlukom je dôležitou environmentálnou príčinou zdravotných problémov. Dlhotrvalé vystavenie vysokým hladinám hluku vedie k poruchám spánku, kardiovaskulárnym chorobám, stresu a kognitívnym poruchám. Chronické vystavenie má významné dopady na fyzické a duševné zdravie a pohodu.

Najrozšírenejšie zdroje environmentálneho hluku súvisia s dopravou. Hluk z cestnej dopravy je veľkým environmentálnym problémom. Najmenej 20 % populácie EÚ žije v oblastiach, v ktorých sú hladiny hluku spôsobené dopravou škodlivé pre zdravie. Rast miest a rozširovanie dopravných sietí povedie k ďalšiemu zvýšeniu znečisťovania hlukom.

Smernica EÚ, ktorá sa týka posudzovania a riadenia environmentálneho hluku, je hlavným legislatívnym rámcom na dosiahnutie zníženia hluku. Smernica poskytuje spoločný prístup k vyhýbaniu sa vystaveniu environmentálnemu hluku a jeho predchádzaniu prostredníctvom podávania správ (hlukové mapy a akčné plány), čím sa znižujú jeho škodlivé účinky a zachovávajú sa tiché oblasti. Súčasne viaceré konkrétne legislatívne opatrenia riešia alebo regulujú hluk pri zdroji stanovením limitov hluku pre určité vozidlá alebo zariadenia.

Napriek určitému pokroku sa znečistenie hlukom stále zvyšuje, čo ničí životy mnohých občanov v mestských oblastiach. Svetová zdravotnícka organizácia vydala v roku 2018 pokyny pre environmentálny hluk platné pre región Európy, ktoré definujú úrovne vystavenia hluku, ktoré by sa nemali prekračovať, aby sa minimalizovali nepriaznivé účinky na zdravie.

V celej EÚ sú potrebné ďalšie kroky na zabezpečenie lepšej realizácie Smernice EÚ o posudzovaní a riadení environmentálneho hluku. Mestá hrajú rozhodujúcu úlohu pri zvládaní hluku.

Zaviazali sme sa k budúcnosti, v ktorej zdravie občanov nebude ohrozované environmentálnym hlukom, a týmto stanovujeme náš záväzok.

Podpisom Dohody zelených miest sa zaväzujeme dosiahnuť výrazné zníženie znečistenia hlukom v našich mestách do roku 2030, čím sa posunieme bližšie k úrovniam odporúčaným Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Budeme:

- Prijímať opatrenia, realizovať politiky a vymáhať dodržiavanie nariadení na dosiahnutie ambiciózných znížení zameraných na zmiernenie znečistenia hlukom.
- Začleňovať vplyvy a spoločné prínosy zníženia hluku do prípravy ďalších príslušných politík a plánov, najmä akčných plánov klimatického a energetického rozvoja (SECAP) v rámci Dohovoru primátorov a starostov pre klímu a energetiku, dopravy (najmä plánov udržateľnej mestskej mobility) a procesov územného plánovania.

Zvážime nasledujúce kroky a opatrenia:

- Identifikácia a ochrana existujúcich tichých oblastí pred zvýšením hlukových hladín
- Implementácia plánov tichého doručovania nákladu
- Vytváranie zón bez automobilov, implementácia obmedzení vozidiel alebo finančné stimuly (napr. pokiaľ ide o veľkosť pneumatík a výkon) a podpora chôdze, bicyklovania atď.
- Vypracovanie alebo aktualizácia hlukových máp a akčných plánov, ako to vyžaduje Smernica o posudzovaní a riadení environmentálneho hluku, a zabezpečenie náležitej implementácie plánov
- Riadenie dopravných tokov, znižovanie rýchlostných limitov a používanie vozoviek s nízkou hlučnosťou na zníženie hluku z pneumatík a ciest
- Vykonávanie opatrení v oblasti územného plánovania a zmien v infraštruktúre na zníženie hluku pri zdroji
- Zavádzanie protihlukových bariér a riešení izolácie budov v prípade potreby
- Zapojenie verejnosti a zvýšenie povedomia o znečistení hlukom s cieľom pomôcť občanom znížiť ich expozíciu.